

Soudní znaleství v oboru bezpečnosti práce a požární ochrany, 2. část

Publikováno: 27.3.2015

Typ: výklady

Zdroj: Bezpečnost a hygiena práce 2015/3

Dr. Ing. Jana Maturová, LL.M.

Ing. Bc. Miroslav Valta, MBA

Problematika soudního znaleství byla v obecné podobě popsána již v nejedné diplomové práci nebo prezentována na odborných fórech. Hluběji a konkrétněji se však problematikou procesní a profesní etiky soudního znalce v návaznosti na státní a soukromou sféru nikdo nezabývá. Téma soudního znaleství není v podstatě od začátku devadesátých let minulého století bohužel systematicky řešeno. Požadavky na reformu soudního znaleství adresovala Ministerstvu spravedlnosti ČR například Komora soudních tlumočnicků ČR, ta se však zabývala především pouze dílčí problematikou, a to odměňováním. Stav soudního znaleství byl po odchodu JUDr. Hany Marvanové z MS ČR ignorován i bývalou ministryní prof. JUDr. Helenou Válkovou, CSc.

Etické kodexy a etické principy

Základem etického rozhodování je podrobné seznámení se s relevantním etickým kodexem. Problémy, které je nutné v rámci znaleství řešit jsou často komplexní a nedají se snadno rozhodnout pouze podle ustáleného etického standardu. Etických zásad by se měl znalec držet především v případech, kdy jsou kodexem jasně vymezená pravidla a stanovené hranice.

Takto definovaná pravidla etického chování jak znalců, tak i ostatních účastníků řízení označujeme jako etické principy, které jsou často zaměřeny na určitou oblast eticky sporných situací. Na základě vývoje etického myšlení a lidského mravního porozumění je možno stanovit základní etické principy, jež platí obecně, ale i aplikovaně v různých oblastech lidského konání. Ve všech principech, které se pak více specializovaly v etických kodexech, je možné nalézt dva základní principy, bez kterých by lidská společnost nemohla existovat, a to: konat dobro a nekonat zlo.

Profesní etika

Přestože se lidstvo setkává s etikou již od dob antiky, její význam v podmínkách práce a života narůstá právě v dnešní době, kdy je ze strany veřejnosti kritizována práce Ministerstva spravedlnosti ČR v oblasti soudnictví, státního zastupitelství, ale i znalců.

V české právní úpravě je namísto pojmu etika, etické chování nebo profesní etika používáno většinou termínu „dobré mravy“. Obecně je pak provedeno zhodnocení buď „v souladu s dobrými mravy“ nebo „v rozporu s dobrými mravy“. Dobré mravy tedy tvoří hranice ještě společensky přiměřeného chování. Ty lze rovněž formulovat i v etickém kodexu daného profesního společenstva. Etický kodex je dokument, který upravuje obecná i konkrétní pravidla práce v jednotlivých organizacích a profesích. Svůj etický kodex mají např. soudci, advokáti ale i soudní znalci. Hlavním důvodem k vytvoření etického kodexu je jasně stanovit principy a pravidla etického jednání fyzických osob nebo zaměstnanců, ať již navenek organizace nebo vůči sobě navzájem. K dalším důvodům patří zakotvit důležité zásady profesionálního postupu, posílit profesní identitu a odpovědnost.

Význam etického kodexu organizace tak zdaleka není jen vnější, ale činí práci v jakékoli organizaci příjemnější, a tím i produktivnější. Uspadňuje i získání a udržení kvalitnějších zaměstnanců, kteří bývají vůči dodržování etických norem citlivější.

Etický kodex úředníka a zaměstnance veřejné správy

Znalec při své práci vstupuje do kontaktu i se zaměstnanci státní správy, například inspektoráty práce, hasičskými záchrannými sbory, orgány ochrany veřejného zdraví nebo životního prostředí. Z etického kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy jsem vybrala následující etické zásady, které lze v praxi uplatnit při jednání nejenom

mezi úředníkem a znalcem:

- každý úředník a zaměstnanec veřejné správy je povinen při rozhodování dodržovat a ctít zákonnost všech postupů a rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám, smyslem tohoto kodexu je vytvářet, udržovat a prohlubovat důvěru veřejnosti ve veřejnou správu,
- účelem Etického kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy je vymezit a podporovat žádoucí standardy chování úředníka a zaměstnance veřejné správy ve vztahu k veřejnosti a spolupracovníkům,
- úředník a zaměstnanec veřejné správy plní úkoly veřejné správy v souladu s ústavním pořádkem, se zákony a ostatními právními předpisy a s právem Evropské unie, jakož i s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána,
- při plnění úkolů veřejné správy jedná úředník a zaměstnanec veřejné správy pouze v rozsahu zákonem svěřené pravomoci orgánu veřejné správy a v souladu s jejím účelem,
- v mezích zákona úředník a zaměstnanec veřejné správy vždy volí nejvhodnější řešení s ohledem na veřejný zájem a na rozhodné okolnosti konkrétního případu, dbá na to, aby rozhodnutí nemohlo být z objektivního hlediska vnímáno jako nespravedlivé, do práv osob úředník a zaměstnanec veřejné správy zasahuje jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu, nutném k dosažení účelu sledovaného veřejným zájmem, k jehož ochraně mu byla pravomoc svěřena,
- úředník a zaměstnanec veřejné správy jedná korektně s ostatními spolupracovníky i se zaměstnanci jiných orgánů veřejné správy, respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů i jiných odborníků a účinně je využívá i pro svůj odborný růst,
- úředník a zaměstnanec veřejné správy dbá na to, aby jeho rozhodování bylo objektivní, nestranné a přijaté řešení bylo vždy v souladu s veřejným zájmem, při rozhodování nesmí úředník a zaměstnanec veřejné správy preferovat osobní či skupinové zájmy ani se nechat ovlivnit pozitivními či negativními vztahy ke konkrétním osobám, úředník a zaměstnanec veřejné správy se zdrží také všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost jeho rozhodování,
- úředník a zaměstnanec veřejné správy vystupuje vůči účastníkům právních vztahů objektivně tak, aby je neuváděl v omyl o jejich právech a povinnostech, informuje je srozumitelně; veškerá hodnocení provádí profesionálně, objektivně, bez emocí a bez sledování osobního prospěchu a v souladu s právem a spravedlností,
- při plnění jemu svěřených úkolů postupuje úředník a zaměstnanec tak, aby stranám ani úřadu nevznikaly zbytečné náklady.

Etickým kodexem zaměstnanců státní správy je potřeba se zabývat obsírněji, protože jsou to zpravidla úředníci, kteří jsou oslovováni orgány činnými v trestním řízení jako první. Proto je na ně kladena i povinnost zajistit v prvotním šetření co nejvíce důkazů, které budou následně zpracovávat další zainteresovaní účastníci řízení jak ze státní správy, tak i ze soukromého sektoru, například znalci.

POUŽITÉ ZDROJE

1. Interní materiály Kanceláře znalkyně Dr. Ing. Jana Maturové, LL. M.
2. Interní materiály firmy PYROKONTROL trading and consulting.
3. Interní materiály Komory soudních znalců ČR.
4. Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy [online]. Praha: Vláda ČR, 2012 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Eticky_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf

Kontakt: Ing. Bc. Miroslav Valta, MBA, Pyrokontrol trading and consulting, Senovážné nám. 9, 370 01 České Budějovice, mobil 777 842 221, miroslav.valta@pyrokontrol.cz, www.pyrokontrol.cz, www.maturova.cz.

ASPI Wolters Kluwer

© 2015 Wolters Kluwer, a. s. U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3, tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401
e-mail: obchod@wolterskluwer.cz, web: www.wolterskluwer.cz
Prohlášení o ochraně osobních údajů | Všeobecné obchodní podmínky